

Gospodarstvo

S krožnim gospodarstvom do 600 milijard evrov prihrankov in 580.000 delovnih mest

Točka preloma na 3. programu TV Slovenija drevi ob 20.30

11. maj 2016 ob 18:13

LjubljanaMMC RTV SLO/Televizija Slovenija

Evropska komisija je decembra lani predstavila nov načrt za prehod iz linearnega v **krožno gospodarstvo**, ki temelji na trajnostni in učinkovitejši rabi virov in surovin, vključno z odpadki.

Samo v Evropi vsako leto zavržejo več kot 100 milijonov mobilnih telefonov, reciklirajo jih manj kot 10 odstotkov. Če bi jih predelali, bi na leto pridobili dobri dve toni zlata, 25 ton srebra in 900 ton bakra. Nov model je jasen signal podjetjem, da poiščejo inovativnejše in do okolja prijaznejše poti za svoje izdelke - od proizvodnje do končne porabe.

Od 54 ključnih materialov, ki so vgrajeni v visokotehnološke izdelke, jih EU več kot 90 odstotkov uvaža. Neodvisne študije napovedujejo za 600 milijard evrov prihrankov evropskih podjetij, kar je enako osmim odstotkom njihovega letnega prometa.

Prehod v **krožno gospodarstvo** prinaša tudi 580.000 novih delovnih mest in zmanjšanje emisij ogljika. Za ukrepe bo evropska komisija zagotovila 5,5 milijard evrov iz strukturnih skladov in 650 milijonov evrov iz programa Obzorje 2020. Nekdanji evropski komisar **Janez Potočnik** ob tem poudarja, da mora biti prehod v **krožno gospodarstvo** strateška prioriteta vseh evropskih vlad, ne le ministrstev za okolje, vse politike pa morajo biti prilagojene temu cilju.

Slovenski pionirji krožnega gospodarstva

V Sloveniji je kar nekaj podjetij, ki so se že izkazala s krožnimi poslovnimi modeli. Iskraemeco bo letos zagnal trajnostno proizvodnjo pravičnih števecov za elektriko za nizozemskega elektrooperaterja. Posel je vreden 235 milijonov evrov, do leta 2020 bodo izdelali 2,5 milijona pravičnih števecov.

Kot pravi vodja projekta **Mojca Markizeti**, bodo najprej analizirali vrste in poreklo 500 različnih materialov, iz katerih je izdelan števec. Pozorni bodo zlasti na surovine, pridobljene na okoljsko in etično sporen način, in zanje poiskali alternativne vire. V Iskraemecu želijo, da njihova proizvodnja pravičnih

števcev ne bo povzročala negativnega družbenega in okoljskega odtisa, poudarja Markizetijeva.

Podjetje Datalab je razvilo celovito informacijsko rešitev za krožno kmetijstvo, ki ga pesti presežek nitratov in pomanjkanje fosfatov. Njihov program Pantheon daje odgovore na ključna vprašanja - kako povečati hektarski donos poljščin ter hkrati ohraniti rodovitno zemljo in čiste vodne vire. Ali - kako povečati prirejo mesa in mleka, da bo kmet ekonomsko učinkovit, potrošnik pa bo jedel zdravo hrano.

Datalab tako povezuje krmilne načrte živinorejcev s potrebami poljedelcev po nitratih. Njihov model, s katerim lahko kmetje za pol leta vnaprej izračunajo pričakovan donos, potrebe po hranilih, čas gnojenja, rast rastlin, stroške in dobiček, pa uporablja petina večjih kmetij v 14 državah, tudi v Sloveniji. Direktor in ustanovitelj Datalaba **Andrej Mertelj** je dejal, da želijo prodreti še na trge v zahodni Afriki in Južni Ameriki ter povečati prihodke z zdajšnjih 6,5 milijonov evrov na 20 milijonov.

Podjetje Julon, ki se je pred kratkim preimenovalo v Aquafil, pa je proizvodno zanko zaprlo pri odpadkih. So edini proizvajalec najlona iz odpadkov na svetu. Izdelujejo ekonyl - reciklirani poliamid 6. Po vsem svetu odkupujejo odslužene ribiške mreže in druge odpadke, iz katerih ustvarijo nov izdelek, v posel so vložili 25 milijonov evrov. Po posebnem postopku, ki so ga razvili njihovi inženirji, izdelujejo kaprolaktam, ki ga sicer pridobivajo iz surove nafte. Iz njega pa delajo prejo, ki se uporablja za tekstilne talne obloge, tepihe, športna oblačila.

Kot pravi direktor Aquafila **Edi Kraus**, je proizvodnja iz recikliranih materialov sicer dražja, saj odpadki niso zastonj, a se kljub temu izplača, saj so kupci za izdelek iz ekonyla pripravljene plačati nekoliko več, poleg tega pa jim pri surovinah ni več treba tekmovati s konkurenčnimi podjetji. Da je krog sklenjen, z odpadno toploto, ki nastaja pri proizvodnji, ogrevajo bazene v ljubljanskem vodnem parku Atlantis.

*Več o izzivih pri prehodu v **krožno gospodarstvo** v oddaji **Točka preloma** na 3. programu TVS ob 20:30 z voditeljico Janjo Koren in gostoma - **Marjanom Mačkoškom**, predsednikom Gospodarske zbornice Slovenije, in **Ladejo Godina Košir**, pobudnico platforme **Circular Change**.*

Andreja Lešnik in Janja Koren, Točka preloma